

bilo treba ogromnih prostorov in silnega kapitala, da bi vse spravil pod jedno streho. Poleg tega ni mogoče jedni osebi tako obširnih stvari nadzorovati in poleg tega zasledovati vse nove podrobnosti in konkurenca je tako silna in cene tako občutljive k vsakemu ponižanju cene izdelave, da ti zavodi, ki so v vsem dovršeni, ne morejo različnosti na kak uspeh.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Cvetje iz vrtov sv. Frančiška. Tega pobožnega lista smo dobili zadnje dni prvo številko letošnjega letnika. Ta zvezek ima več zanimivih in tudi poučnih pobožnih razprav, kakor razlaganje rožnega venca, življenje sv. Leonarda Poztomavriškega in pa razlaganje Očenaša učenega Tomaža Akvinskega. Ta list, ki velja za vse leto le 70 kr. in izide dvanajstkrat, je pisan v jako dobrem jeziku in na platnicah pa ima gospoda Škrabca jako učene jezikovne razprave, katere vzbujajo zanimanje učenega sveta.

Novice.

† Gospa Marija Murnik.

Preminola je dne 20. t. m. občečislana slovenska žena, uzor prave rodoljubkinje, preblagorodna gospa Marija Murnik, soproga ces. svetnika Ivana Murnika. Pokojnica je bila rojena leta 1845. v Ljubljani kot hči gospoda Janez Nep. Horaka, kateri je lani umrl in katerega blagodejno delovanje je še dobro v spominu v našem mestu. Leta 1850. jej je umrla mati. Leta 1870. se je poročila z gospodom ces. svetnikom Ivanom Murnikom. Pokojnica storila je za narodne namene toliko, kot pred njo še nobena Slovenka ne. Bila je iskrena podpirateljica vseh narodnih društev. Pospeševala je teh blage namene ob raznih prilikah s svetom in dejanjem. Kot ljubeznjiva in vsestranski zvedena in spretna slovenska žena popela se je že pred leti do vloge voditeljice narodnega ženstva ljubljanskega, katerega je s svojim uzornim rodoljubjem vselej in povsod vspodbujala k odločni narodni zavesti. Delovanje pokojne rodoljubkinje more prav ceniti še le tisti, ki pozna, kake razmere so vladale še pred par desetletji pri nas. Naše ženstvo boljših stanov je bilo, skoro rekli, bi skozi in skozi ponemčeno in je močno oviralo narodni napredek. Ženstvo je pa v narodnem oziru silnega pomena. Kar mati vcepi otroku, to mu rado ostane do smrti. Ni dolgo tega, ko je naš krasni spol po mestih se občno še sramoval slovenščine. Da so se razmere izboljšale, je v velikem delu pokojnice zasluga. Neumorno je delovala za narodno zavest mej ženstvom. Gledala je vedno, da več omikanega ženstva pridobi za narodno stvar. Skrbela je za povzdigo našega narodnega društvenega življenja in baš mnogo pripomogla, da je naš krasni spol se vnel za našo narodno stvar in milo slovenščino. Ženska v tacih stvareh lahko več stori nego moški, in zato lahko rečemo, da bi brez njene pripomoči gotovo še ne bilo naše društveno življenje na taki stopinji, kakor je sedaj. Ker se je rodoljubje iz

Ljubljane razširjevalo tudi mej ženstvo po ostali Sloveniji, lahko rečemo, da pokojnice delovanje nima pomena le za Ljubljano, temveč za slovenski narod sploh. Prezgodaj preminola blaga pokojnica je tudi neumorno delovala na polji krščanskega usmiljenja. Bila je prava mati stoternim siromakom, osobito revni mladini. S svojim dobrim srcem in požrtovalnim delovanjem varovala je marsikoga večje bede. V srcih teh ostane jej prehvaležen spomin. Narodna društva posebej in narod slovenski v obče pa še celo ne bo nikdar zabil pretlage pokojnice in njenih prevelikih zaslug, temveč jo bodo ohranil vedno v častnem spominu. Ob njeni smrti pa nas tolaži to, da je sedaj na Slovenskem več rodoljubkinj, katere so pripravljene po svojih močeh nadaljevati pokojnično delo. Pokojnica sama jih je pridobila in naučila za dobro stvar. Začeto delo se bode torej nadaljevalo, če tudi se bode semtertja pogrešalo spretno vodstvo njeno. Dolgo, dolgo se bodo poznali sledovi njenega blagodejnega delovanja. Uzorni slovenski ženi bodi torej tudi mej nami častni spomin, tam gori v nadzemskih višavah pa večno plačilo za blago in vzgledno delovanje v življenji. — Kaj je bila pokojnica, pokazal je najbolj jasno njen velikanski pogreb dne 21. t. m. kakoršnjega bela Ljubljana že dolgo ni videla. Sploh ni bila menda tako veličastno pokopana doslej še nobena slovenska žena, kakor uzorna rodoljubkinja Marija Murnikova. Po ulicah, po katerih se je premikal pogreb, gorele so plinove svetilke ob straneh stalo je pa do pokopališča vse polno občinstva; bil je to pravcati špalir. Na čelu sprevoda bili so otroci iz sirotišnice, za temi deklice mestne šole pri sv. Jakobu. Potem korakal je „Ljubljanski Sokol“ z zastavo, šišenska čitanica z zastavo, ljubljanska čitalnica z zastavo, pevsko društvo „Slavec“ z zastavo, pevsko društvo „Ljubljana“, klub slov. biciklistov „Ljubljana“, deputacija „Dramatičnega društva“ in za temi, kar je bilo v celem sprevodu najlepše dolga vrsta (do 100 parov) črno oblečenih narodnih dam, ki so s tem jasno pokazale, kako vedo ceniti zasluge svoje prerano umrle voditeljice. Za krsto razvrstili so se za sorodniki razni dostojanstveniki, načelniki uradov, zastopniki raznih korporacij itd. itd. Tudi z dežele opazili smo več rodoljubov v sprevodu, kakor iz Kranja, Radovljice, Vrhnike itd. itd. Iz Radovljice prišla je tudi deputacija gasilnega društva, za katero si je pokojnica stekla mnogo zaslug. — Vencev položilo se je vseh na krsto vrle rodoljubkinje štiriinštirideset, katerih jih je imelo devetindvajset krasne trakove z nastopnimi napisi: Neutolažni soprog svoji Mariji; rodbina Horakova; nepozabni teti žalujoči netjaki; poslednji pozdrav rodbina Culat; člani trgovske in obrtnijske zbornice; društvo „Narodni dom“ neumorni pokroviteljici; hvaležni „Sokol“ prvi rodoljubkinji svoji dobrotnici; revne učenke Št. Jakobske šole blagi dobrotnici; klub slov. biciklistov „Ljubljana“ svoji dobrotnici; „Dram. društvo“ diki slovenskih dam; čital. Ljubljanska uzorni domorodkinji; čitalnica Šišenska svoji kumici; družba sv. Cirila in Metoda; zaveza gasilnih društev kranjskih; rodbina Hribarjeva; obitelj Grasselli verni prijateljici; rodbina Hren; rodbina Macakova v Trstu nepozabljeni prijateljici; rodbina Perdanova; c. kr. kmetijske družbe odborniki; Familie Dralka; Marija Poljanec preblagi prijateljici; deželni uradniki v znak sožalovanja; rodbina Pirčeva; dem hochverehrten Mitgliede der Studenten- und Volksküche; rodbina Ferd. Souvanova; rodb. Fran Ks. Souvanova; Letzter Gruss — Balbine Smole; zadnji pozdrav — rodbina

Homanova; rodbina Fran Kotnikova na Vrdu. Mnogo rodoljubov darovalo je na mestu vencev izdatne svote družbi sv. Cirila in Metoda in za „Narodni dom“, kateri čin je pač posnemanja vreden in gotovo primeren češčanju pokojničinega spomina, kajti njen idejal bilo je ravno lepo prospevanje narodnih društev. — Pogrebne žalostinke preskrbeli sta pevski društvi „Slavec“ in „Ljubljana“. Prvo pelo je pred hišo in ob grobu, drugo pa v cerkvi pri sv. Krištofu. Marsikomu solzilo je oko ob odprtem grobu vrle pokojnice in iz src vseh kipele so vroče želje, da bi duh njen plaval vedno mej našim ženstvom in je spodbujal k narodnemu delu, da bi se tako vsaj deloma nadomestila prebritka izguba nepozabne Marije Murnikove, kateri bodi večna „Slava!“

— **Presvetli cesar** se je vrnil minoli teden iz Mentone zopet na Dunaj, kjer ostane čez Velikonocne praznike, potem pa menda odide za nekaj dni v Opatijo.

— **Nemški cesar** peljal se je v sredo dne 21. t. m. preko Ljubljane v Opatijo k svoji ondi se mudeči rodbini.

— **Osobne vesti.** Notarski kandidat g. J. Vehovar v Celji je imenovan c. kr. notarjem v Cerknici. — Profesor Simon Rutar je za daljnih pet let imenovan c. kr. konservatorjem za Kranjsko. — Pri politični upravi na Kranjskem so imenovani: Okr. komisar Viljem pl. Laschan vladnim tajnikom; provizorna okrajna komisarja Oton Detela in Viljem baron Rechbach za definitivna okrajna komisarja; vladna koncipista Ludovik pl. Schiwitz in Herman grof Attems za provizorna okr. komisarja; provizorna vladna koncipista dr. Karol Mathis in Rihard Wenedikter za definitivna vladna koncipista in konceptna praktikanta Ivan Kresse in Karl grof Künigl za provizorna vladna koncipista. — Koncipient pri finančni prokuraturi v Ljubljani dr. Viktor Pessiak je imenovan koncipistom. — Notarski kandidat v Novem mestu, gosp. Matej Bežan je imenovan za notarja v Senožečah.

— **Imenovanje.** Naučni minister je sporazumno s trgovinskim ministrom imenoval cesarskega svetnika gosp. Iv. Murnika članom centralne komisije za obrtni pouk.

— **Dopolnilne volitve** v občinski svet ljubljanski vršile se bodo letos in sicer za III razred dne 16. aprila, za II. razred 18. aprila in za I. razred 20. aprila. Izstopijo pa letos nastopni gg. odborniki: V tretjem razredu Matija Kunc, Filip Supančič in Jernej Žitnik, v drugem razredu Iv. Hribar, Gustav Pirc in Karol Žagar, v prvem razredu pa Iv. Gogala, Peter Grasselli, dr. Jos. Stare in Iv. Velkovrh.

— **Slovenske šole v tržaški okolici.** Dne 20. t. m. bila je v občinskem svetu tržaškem živahna debata glede ljudskih šol v tržaški okolici. Namestništvo je zaukazalo, da je v Skednji, v Rojanu itd., kjer so italijanske paralelke, te ločiti od slovenskih in imenovati zanje posebne vodje. Magistrat je predlagal, naj se naprosi namestništvo, da prekliče to naredbo. Slovenski poslanci dr. Sancin, Dolenc in Nabergoj so se potegovali za naredbo, dokazujoč, da so vodje takih šol z italijanskimi paralelkami le magistratovi agenti in silijo slovenske otroke v italijanski oddelek. Da je konečno laška večina občinskega sveta sprejela magistratovi predlog je ob sebi umevno.

— **Družba sv. Mohora v Celovcu.** Čuje se, da se je letos število udov družbe sv. Mohora prav zdatno pomnožilo. Ta vest mora vsakega zavednega Slovenca z veseljem navdati.

— **Darilo usmiljenim bratom.** Od več stranij se izraža želja, da naj bi usmiljeni bratje na 4000—6000 gld. vrednem, pod Trško goro pri Leskovcu ležečim, od opokojenega župnika v Krškem g. J. Jaksiča podarjenem jim posestvu napravili malo bolnico, ki bi bila prava dobrota za ondotne kraje.

— **Rimski grobovi na Bledu.** Na Bledu so pri napravljani neke ceste naleteli na celo množino človeških kostnjakov, o katerih niso vedeli s početka nobenega pojasnila. Sedaj se je dognalo po drugih stvareh, katere so našli tudi poleg kostnjakov, da so to rimski grobovi.

— **Mrtvega** našli so pri Opčini pri Trstu v nekem gozdliču železničnega uradnika Fr. Vašeka, katerega so že od začetka januarija pogrešali. Vašek je bil menda slaboumen, se je napil neke tekočine, ki ga je omamila tako, da je obležal in zmrznil. Nesrečnež zapušča ženo in sedem otrok.

— **Roparsk napad.** Posestnika Jož Ljubiča iz Spodnje Slivnice pod Ljubljano je vračajočega se z Grosupljega domov minoli teden nekdo napal in mu siloma vzel denarnico, v kateri je bilo 115 gld.

— **Uboj.** Na cvetno nedeljo zvečer sprla sta se v neki gostilni na Viči dva laška delavca kranjske stavbene družbe. Pri tej priliki je eden delavcev zabodel tako nevarno drugega v desno stegno, da je ta kmalu na to umrl, ker mu je odtekla kri.

Košut.

V torek je umrl v Turinu ob jednajsti uri po noči Ludovik Košut. Ob njegovi smrtni postelji stali so člani njegove rodbine in nekateri državni poslanci ogerski, ki so nalašč potovali k bolniku v Turin.

Ludovik Košut bil je rojen dne 1802. v Monoku v zemlinskem komitatu. Mlada leta je preživel na posestvu bar. Verseia, pri katerem je bil v službi oče njegov.

Leta 1824. je vstopil v peštansko vseučilišče in se je učil prava. Po dovršenih študijah bil je nekaj časa v službi pri grofinji Szapary, katero službo je pustil iz ne povse pojasnenih vzrokov. Leta 1832. je stopil na politično polje. Njegov prvi govor v deželnem zboru ogerskem ni napravil nobenega vtisa. Nikdo tedaj ni mislil, da bode ta mož igral kako vlogo v zgodovini svoje domovine. Začel je brez dovoljenja vlade izdajati neki list, zaradi tega je l. 1839. bil obsojen v štiriletno ječo. Volitve drugo leto izpale so v narodnem duhu in vsi politični zločinci, tudi Košut bili so pomiloščeni. To leto se je bil oženil s hčerjo ogerskega plemenitaša Terezijo Messlenyi. Leta 1841. ustanovil časopis Pešti Hirnap in je v malo mesecih dobil za ta list 6000 naročnikov. L. 1844. zaradi nekkih razporov popusti vrejevanje tega lista in začne snovati narodna društva. Od dne do dne je bil popularnejši in dne 17. oktobra 1847. ga je mesto Pešta izvolilo za svojega poslanca.

Ko je leta 1848. v Parizu v februarju buknil vstane, je po vsej Evropi zapihala neka puntarska sapa. Dne 3. marca je Košut v deželnem zboru predlagal za Ogersko lastno odgovorno vlado in tej želji so na Dunaju tudi ustregli. V tem ministerstvu je bil Košut finančni minister. Postal je kmalu duševni vodja vsega ministerstva in je hitro delal priprave za ogersko vstajo, da Ogridobe popolno samostojnost. V septembru se je ogersko ministerstvo razšlo, on je prevzel vso oblast v roko in na vso moč deloval za osnovo posebne ogerske vojne. Ko je na Dunaji buknil sestane, je Košut poslal ogerske honvede na Dunaj na pomoč vstašem. Ogridobe so pa bili pri Schwechatu hudo tepeni in Windischgrätz je vzel Dunaj.